

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

LT

Nuomonė 04/2023

(pagal SESV 322 straipsnio 2 dalį)

dėl Komisijos pakeisto pasiūlymo
dėl Tarybos reglamento
dėl nuosavų išteklių, pagrįstų
apyvartinių taršos leidimų
prekybos sistema, pasienio
anglies dioksido korekcinio
mechanizmu ir perskirstytu
pelnu, teikimo metodų
bei tvarkos ir dėl priemonių,
skirtų grynujų pinigų
poreikiui patenkinti
(COM/2023/333, 2022/0071 (NLE))

Turinys

	Dalis
Įvadas	01–17
Pirminis naujos kartos nuosavų išteklių dokumentų rinkinys	01–04
Pakoreguotas naujos kartos nuosavų išteklių dokumentų rinkinys	05–17
Pakoreguoti nuosavi ištekliai, pagrįsti peržiūrėta ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema	06–07
Pakoreguoti nuosavi ištekliai, pagrįsti pasienio anglies dioksido korekcinium mechanizmu	08
Nauji įmonių pelnu pagrįsti statistiniai nuosavi ištekliai	09–11
Nuosavų išteklių teikimo tvarkos koregavimai	12–17
Bendrosios pastabos	18–22
Konkrečios pastabos	23–28
ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema pagrįstų nuosavų išteklių teikimas	23
Nuosavų išteklių, pagrįstų pasienio anglies dioksido korekcinium mechanizmu, teikimas	24–25
Įmonių pelnu pagrįstų statistinių nuosavų išteklių teikimas	26–28
Siūlomi pakeisto pasiūlymo pakeitimai	29
Baigiamosios pastabos	30–33
Priedas	
Mūsų siūlomi pakeisto pasiūlymo pakeitimai ir pastabos	
Santrumpos	

EUROPOS SAJUNGOS AUDITO RŪMAI,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 322 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl nuosavų išteklių, pagrįstų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmu ir perskirstytu pelnu, teikimo metodų bei tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, priimtą 2022 m. kovo 14 d.¹,

atsižvelgdami į 2023 m. birželio 20 d. priimtą Komisijos pakeistą pasiūlymą dėl pirmiau nurodyto Tarybos reglamento dėl nuosavų išteklių teikimo metodų bei tvarkos²,

atsižvelgdami į 2023 m. liepos 17 d. gautą Tarybos prašymą pateikti nuomonę,

atsižvelgdami į 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimą (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas³,

atsižvelgdami į Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti⁴, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. balandžio 5 d. Reglamentu (ES, Euratomas) 2022/615⁵,

atsižvelgdami į 2021 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2021/770 dėl neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo, dėl tų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos, dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, ir dėl bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstų nuosavų išteklių tam tikrų aspektų⁶,

atsižvelgdami į ankstesnes Europos Audito Rūmų nuomones⁷ dėl ES nuosavų išteklių sistemos, ypač į nuomones 05/2018, 02/2021 ir 03/2022 dėl šių išteklių prieinamumo,

¹ [COM\(2022\) 101, 2022/0071](#), 2022 03 14.

² [COM\(2023\) 333, 2022/0071](#), 2023 06 20.

³ [OJ L 424, 2020 12 15](#), p. 1.

⁴ [OJ L 168, 2014 06 7](#), p. 39.

⁵ [OJ L 115, 2022 04 13](#), p. 51.

⁶ [OJ L 165, 2021 05 11](#), p. 15.

⁷ Nuomonės [03/2022](#), [02/2021](#), [11/2020](#), [05/2018](#), [07/2015](#), [07/2014](#), [02/2012](#), [02/2008](#), [02/2006](#), [04/2005](#) ir [07/2003](#).

atsižvelgdami į pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą (DFP) priimtą tarpinstitucinį susitarimą (TIS), kuriame Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija susitarė dėl veiksmų gairių dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo⁸, grindžiamo šiais pagrindiniais principais:

- a) surinkti pajamų sumą, kurios pakaktų visoms numatomoms lėšų, pasiskolintų naudoti numatomoms išlaidoms – pagrindinės sumos grąžinimo išlaidoms ir palūkanų išlaidoms, susijusioms su priemone „NextGenerationEU“ (NGEU) – padengti, kartu laikantis biudžeto universalumo principo;
- b) siekti, kad dėl išlaidų, kuriomis padengiamos NGEU finansavimo išlaidos, nesumažėtų pagal DFP numatytos išlaidos ES programoms ir fondams;
- c) suderinti nuosavus išteklius su ES prioritetais, pavyzdžiui, kova su klimato kaita, žiedine ekonomika, prie skaitmeninio amžiaus prisitaikusia Europa, ir prisidėti prie sąžiningo apmokestinimo bei kovos su mokestiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu stiprinimo;
- d) laikytis paprastumo, skaidrumo ir sąžiningumo kriterijų;
- e) užtikrinti pajamų srauto stabilumą ir nuspėjamumą;
- f) neužkrauti pernelyg didelės administracinės naštos ES institucijoms ir nacionaliniams administratoriams;
- g) pageidautina gauti papildomų „naujų“ pajamų;
- h) kartu siekti mažinti biurokratiją ir naštą įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms, ir piliečiams.

Institucijos taip pat pripažino, kad nustačius naujų nuosavų išteklių krepšelį turėtų sumažėti nacionalinių BNP pagrįstų įnašų dalis finansuojant ES biudžetą,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

⁸ 2020 m. gruodžio 16 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių II priedas.

Ivadas

Pirminis naujos kartos nuosavų išteklių dokumentų rinkinys

01 2021 m. gruodžio 22 d. Komisija pasiūlė iš dalies pakeisti Tarybos sprendimą dėl nuosavų išteklių (Sprendimas dėl nuosavų išteklių)⁹, kad nuo 2023 m. laipsniškai būtų nustatytos trys naujos nuosavų išteklių kategorijos: pirmoji, pagrįsta peržiūrėta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, antroji, pagrįsta pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmu, ir trečioji, pagrįsta didžiausių ir pelningiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalimi, perskirstyta valstybėms narėms.

02 Komisijos teigimu, buvo tikimasi, kad pagal šį pasiūlymą ES biudžetui kasmet bus skirta vidutiniškai iki 17 milijardų eurų ir bus lengviau finansuoti numatomas biudžeto išlaidas, susijusias su NGEU ir Socialinio klimato fondo (SKF) lėšų grąžinimu. Toliau aprašomos šios dvi priemonės:

- o NGEU yra laikina ES ekonomikos gaivinimo priemonė¹⁰, kuria siekiama pašalinti COVID-19 krizės padarinius. Pagal ją numatyta iki 2026 m. kapitalo rinkose pasiskolinti iki 806 900 milijonų eurų (dabartinėmis kainomis), siekiant suteikti valstybėms narėms iki 385 800 milijonų eurų paskolų ir iki 421 100 milijonų eurų negrąžintinos finansinės paramos. Pastaroji suma turi būti grąžinta iš ES biudžeto iki 2058 m. pabaigos.
- o SKF¹¹ įsteigtas 2026–2032 m. laikotarpiui, siekiant valstybėms narėms suteikti iki 65 000 milijonų eurų (dabartinėmis kainomis) finansinės paramos. Jo paskirtis – prisidėti prie socialiniu požiūriu teisingo perėjimo prie poveikio klimatui neutralumo sprendžiant socialinio poveikio, kurį turi pastatų ir kelių transporto išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio įtraukimas, klausimą.

03 *1 lentelėje* apžvelgiamos trys iš pradžių pasiūlytos ES pajamų, t. y. naujos kartos ES biudžeto nuosavų išteklių, kategorijos.

⁹ Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, COM(2021) 570, 2021/0430.

¹⁰ 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti.

¹¹ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060.

1 lentelė. Pirminis pasiūlymas dėl ES biudžeto naujos kartos nuosavų išteklių

Pasiūlyti nuosavi ištekliai, grindžiami:	Pasiūlytų ES pajamų šaltinių aprašymas
<p>ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ES ATLPS)</p>	<p>Įmonės perka arba gauna apyvartinius taršos leidimus ES anglies dioksido rinkoje. Komisija pasiūlė, kad 25 % pajamų, gautų iš aukcionuose parduotų arba įvertintų tam tikrų apyvartinių taršos leidimų, būtų įnešta į ES biudžetą. Tai apima pajamas iš dabartinės ATLPS stacionariems įrenginiams, jūrų ir aviacijos reikmėms (ATLPS 1), kuri yra taikoma nuo 2023 m., ir atskirą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą kelių transportui ir pastatams (ATLPS 2), kuri bus pradėta taikyti, kai bus priimti sektorių teisės aktai.</p> <p>Sprendime dėl nuosavų išteklių Komisija taip pat pasiūlė laikiną solidarumo koregavimo mechanizmą 2023–2030 m. laikotarpiui. Mechanizmu nustatomas didžiausias įnašas mažesnes pajamas gaunančioms ir daug anglies dioksido išmetančioms valstybėms narėms ir mažiausias įnašas paprastai didesnes pajamas gaunančioms ir mažo anglies dioksido kiekio valstybėms narėms.</p>
<p>Pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (PADKM)</p>	<p>PADKM į ES importuojamoms prekėms, kurias gaminant išmetami teršalai, nustatoma anglies dioksido kaina, prilygstanti kainai, kuri būtų sumokėta, jei prekės būtų pagamintos bendrojoje rinkoje. Norėdami į ES importuoti tokius produktus, importuotojai turės įsigyti PADKM sertifikatus. Sertifikatų kaina bus apskaičiuojama pagal vidutinę savaitės ATLPS leidimų aukciono kainą, išreikštą eurai už toną išmesto CO₂.</p> <p>Komisija pasiūlė, kad 75 % pajamų, valstybių narių gautų taikant PADKM, atitektų ES biudžetui. Buvo tikimasi, kad taikant šį mechanizmą pajamos į ES biudžetą bus pradėtos gauti po planuojamo 2023–2025 m. pereinamojo laikotarpio.</p>
<p>Didžiausių ir pelningiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalis, perskirstyta valstybėms narėms</p>	<p>Komisija pasiūlė, kad valstybės narės mokėtų nacionalinį įnašą į ES biudžetą, grindžiamą didžiausių ir pelningiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalimi, perskirstyta valstybėms narėms. Nustačius šios siūlomos kategorijos nuosavus išteklius, valstybės narės į ES biudžetą skirtų 15 % joms perskirstytos tarptautinių įmonių apmokestinamojo pelno dalies.</p> <p>Šie nuosavi ištekliai yra grindžiami tarptautinės mokesčių sistemos reforma, dėl kurios 2021 m. spalio mėn. susitarė daugiau kaip 130 valstybių, kurios yra EBPO ir G20 mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo įtraukios sistemos narės. Pagal šio susitarimo pirmąjį ramstį siekiama dalyvaujančioms šalims suteikti galimybę apmokestinti pasaulio didžiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalį – dėl šio pasiūlymo dabar diskutuojama tarptautiniu mastu. Kadangi dar nėra priimti šios srities sektorių teisės aktų, nežinoma, kada šie nuosavi ištekliai gali duoti pajamų ES biudžetui.</p>

04 2022 m. kovo 14 d. Komisija pateikė pasiūlymą pakeisti Tarybos reglamentą, kuriuo nustatomos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės (įgyvendinimo priemonės)¹². Ji taip pat pateikė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl tokių nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos, taip pat dėl priemonių, skirtų grynujų pinigų poreikiui patenkinti¹³ (pirminis pasiūlymas). 2022 m. liepos 17 d. pateikėme Nuomonę 03/2022 dėl pirminio pasiūlymo.

Pakoreguotas naujos kartos nuosavų išteklių dokumentų rinkinys

05 2023 m. birželio 20 d. Komisija priėmė pakoreguotą naujos kartos nuosavų išteklių dokumentų rinkinį¹⁴. Sprendimo dėl nuosavų išteklių¹⁵ ir įgyvendinimo priemonių¹⁶ pasiūlymų pakeitimais ji siekė pakoreguoti siūlomus nuosavus išteklius atsižvelgiant į neseniai patvirtintą peržiūrėtą ATLPS direktyvą¹⁷ ir PADKM reglamentą¹⁸ pagal Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio pasiūlymus¹⁹, ir nustatyti naujus statistinius nuosavus išteklius, pagrįstus įmonių pelnu. Pakoreguotu naujos kartos nuosavų išteklių rinkiniu Komisija tikisi, kad 2024–2027 m. laikotarpiu vidutinės metinės pajamos sudarys apie 24 milijardus eurų, o nuo 2028 m. – 36,5 milijardo eurų²⁰.

¹² COM(2022) 102, 2022/0072, 2022 03 14.

¹³ COM(2022) 101, 2022/0071, 2022 03 14.

¹⁴ COM(2023) 330, 2023 06 20.

¹⁵ COM(2023) 331, 2021/0430, 2023 06 20.

¹⁶ COM(2023) 332, 2022/0072, 2023 06 20.

¹⁷ Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą, su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2023/959.

¹⁸ Reglamentas (ES) 2023/956, kuriuo nustatomas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas.

¹⁹ COM(2021) 550, 2021 07 14.

²⁰ 2018 m. kainomis, išskyrus pajamas iš perskirstytu pelnu pagrįstų nuosavų išteklių, susijusių su EBPO 1 ramsčiu.

Pakoreguoti nuosavi ištekliai, pagrįsti peržiūrėta ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema

06 SKF buvo įsteigtas, siekiant teikti finansinę paramą valstybėms narėms, kad jos galėtų mažinti galimą ATLPS 2 socialinį poveikį pažeidžiamiems namų ūkiams, labai mažoms įmonėms ir transporto naudotojams (žr. **02** dalį ir **1 lentelę**). Kadangi SKF iš pradžių bus finansuojamas išorės asignuotosiomis pajamomis (2026 ir 2027 m.), o ne bendrosiomis ES biudžeto pajamomis²¹, pakeistame Komisijos pasiūlyme dėl sprendimo dėl nuosavų išteklių²² numatyta atidėti ATLPS 2 nuosavų išteklių tikslų nustatymą iki 2028 m. Be to, kadangi nacionalinį anglies dioksido mokestį taikančios valstybės narės gali nuspręsti netaikyti ATLPS 2 susijusiems išmetamiesiems teršalams, panaikindamos leidimus²³, Komisija pasiūlė įtraukti juos į šių nuosavų išteklių apskaičiavimą.

07 Priėmus Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio pasiūlymus, apskaičiuota anglies dioksido kaina už toną išmetamo CO₂ gerokai padidėjo: nuo vidutiniškai 55 eurų 2021 m. iki vidutiniškai 80 eurų 2022 m. Dėl padidėjusios aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų vertės pakeistame pasiūlyme dėl sprendimo dėl nuosavų išteklių buvo galima įtraukti nuo 25 % iki 30 % padidintą ATLPS pagrįstų nuosavų išteklių pareikalavimo tarifą. Komisijos vertinimu, dėl šio pajamų šaltinio į ES biudžetą 2024–2027 m. laikotarpiu bus kasmet surenkami 7 milijardai eurų (2018 m. kainomis), o nuo 2028 m. – 19 milijardų eurų (2018 m. kainomis) per metus.

Pakoreguoti nuosavi ištekliai, pagrįsti pasienio anglies dioksido korekciniu mechanizmu

08 Priėmus susitarimą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl naujo PADKM valdymo modelio, pagal kurį padidėjo ES lygmeniu centralizuotų užduočių skaičius²⁴, Komisija pateikė pasiūlymą dėl susijusio pajamų šaltinio kontrolės sistemos techninio koregavimo. Be to, Komisija, apskaičiuodama pajamas, atsižvelgė į padidėjusią anglies dioksido kainą, ir tikisi, kad nuo 2028 m. iš PADKM pagrįstų nuosavų išteklių kasmet bus surenkama 1,5 milijardo eurų (2018 m. kainomis).

²¹ Reglamento (ES) 2023/955 27 straipsnio 4 dalis.

²² COM(2023) 331, 2021/0430, 2023 06 20.

²³ Direktyvos 2003/87/EB su pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2023/959, 30e straipsnio 3 dalis.

²⁴ Reglamento (ES) 2023/956 14, 15, 19, 20 ir 27 straipsniai.

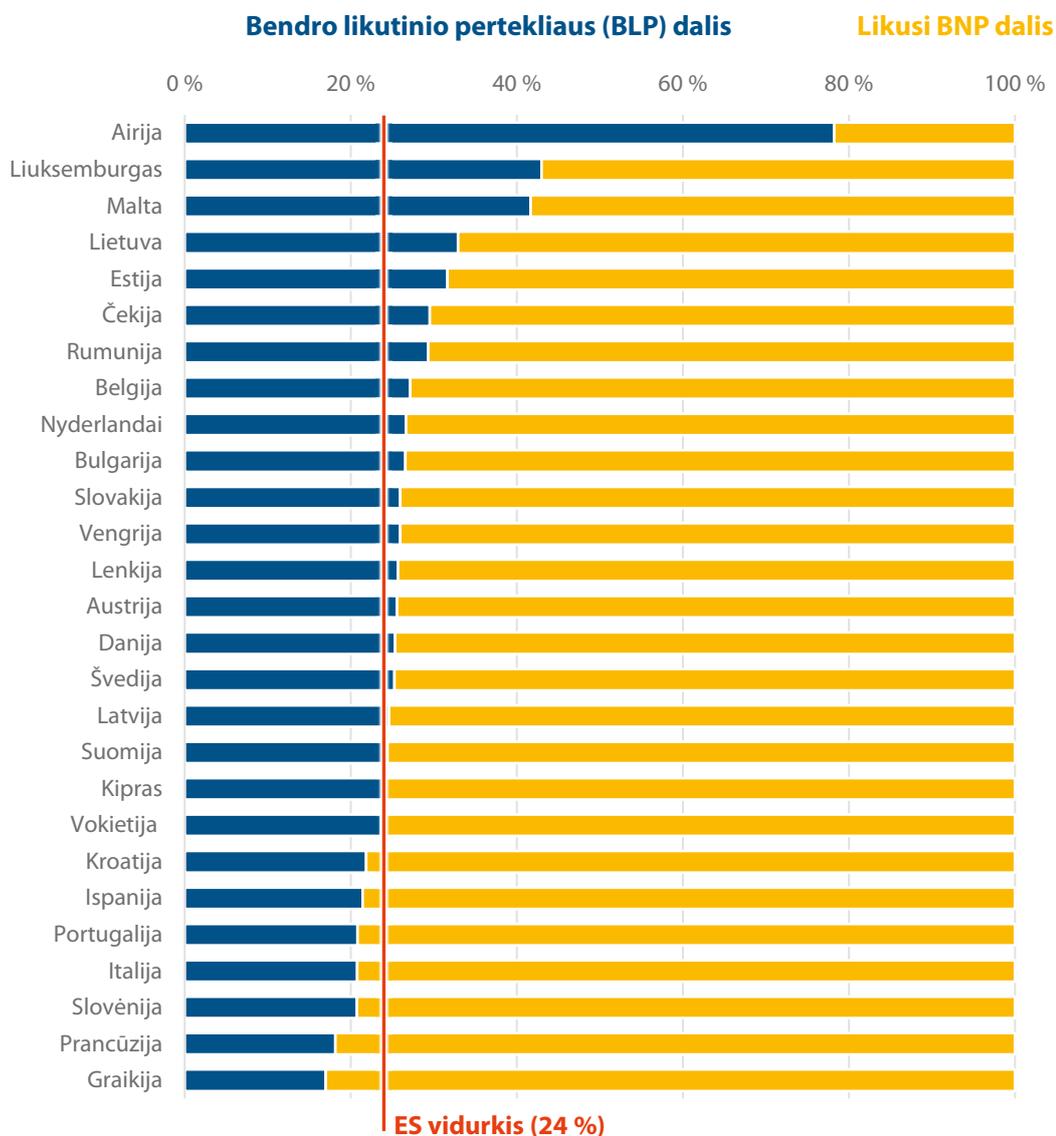
Nauji įmonių pelnu pagrįsti statistiniai nuosavi ištekliai

09 Komisija pasiūlė naujus nuosavus išteklius, pagrįstus įmonių pelnu, apskaičiuotu remiantis nacionalinių sąskaitų statistiniais duomenimis, parengtais pagal Europos sąskaitų sistemą²⁵. Šie nuosavi ištekliai bus nacionalinis įnašas, apskaičiuojamas 0,5 % pareikalavimo tarifo padauginus iš nefinansinių ir finansinių korporacijų instituciniams sektoriams nacionalinėse sąskaitose užregistruoto bendro likutinio pertekliaus (BLP) sumos.

10 2021 m., t. y. ataskaitiniais metais, kuriais Komisija rėmėsi apskaičiuodama įmonių pelno statistinių nuosavų išteklių bazę, valstybių narių BLP minėtuose sektoriuose vidutiniškai sudarė 24 % BNP ES lygmeniu ir buvo 17–33 %, išskyrus tris išskirtinius atvejus (žr. **1 diagramą**). Didesnį įmonių pelną pritraukiančios valstybės narės iš esmės labiau prisidėtų prie šių statistinių nuosavų išteklių. BLP duomenimis, paimtais iš ataskaitų dėl nuosavų išteklių, bus remiamasi tikrinant BNP, įskaitant susijusias priežiūros ir kontrolės priemones. Komisijos vertinimu, iš šių naujų nuosavų išteklių gaunamos pajamos nuo 2024 m. kasmet vidutiniškai sudarys 16 milijardų eurų (2018 m. kainomis).

²⁵ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 549/2013](#) dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje.

1 diagrama. BLP dalis BNP pagal valstybes nares 2021 m.

Šaltinis. Audito Rūmai, remiantis Komisijos duomenimis ir įverčiais.

11 Tikimasi, kad pirmiau nurodytas ES pajamų šaltinis bus laikinas: jis bus taikomas tol, kol bus nustatyti nuosavi ištekliai, pagrįsti pagrindiniu pasiūlymu dėl mokesčių. 2023 m. rugsėjo mėn. Komisija priėmė dokumentą „Verslas Europoje. Pajamų apmokestinimo sistema“²⁶, kuriuo siekiama pagerinti bendrosios rinkos veikimą supaprastinant pelno mokesčio taisykles ir mokestinių prievolių vykdymą bei sudarant vienodas sąlygas įmonėms.

²⁶ COM (2023) 532, 2023/0321, 2023 09 12.

Nuosavų išteklių teikimo tvarkos koregavimai

12 Į pakoreguotą naujos kartos nuosavų išteklių rinkinį taip pat įtrauktas pakeistas pasiūlymas dėl Reglamento dėl nuosavų išteklių, grindžiamų ATLPS, PADKM, persikirstytu pelnu ir įmonių pelnu pagrįstais statistiniais nuosavais ištekliais, teikimo metodų ir tvarkos, taip pat ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti²⁷ (pakeistas pasiūlymas). Jei jis būtų priimtas, tai būtų trečiasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo (toliau – RNIT 3) ir papildytų šiuos esamus teisės aktus:

- o RNIT 1²⁸, kuris yra susijęs su tradiciniais nuosavais ištekliais, PVM ir BNP pagrįstais nuosavais ištekliais ir
- o RNIT 2²⁹, kuris yra taikomas naujos kategorijos nuosaviems ištekliams, pagrįstiems plastiko pakuočių atliekų, kurios nėra perdirbamos, kiekiu.

13 Dėl pasiūlymų dėl Reglamento dėl Sąjungos nuosavų išteklių teikimo tvarkos (jų pakeitimo) yra privaloma konsultuotis su Audito Rūmais³⁰. 2023 m. liepos 17 d. Taryba paprašė Audito Rūmų pateikti nuomonę dėl šio pasiūlymo pakeitimo. Ši nuomonė grindžiama nuomone, kurią paskelbėme dėl pirminio pasiūlymo (žr. **04** dalį).

14 Pakeistu pasiūlymu patikslinama ATLPS ir PADKM pagrįstų nuosavų išteklių teikimo tvarka. Į jį taip pat įtrauktos naujų siūlomų statistinių nuosavų išteklių, pagrįstų įmonių pelnu, teikimo taisyklės ir procedūros.

15 Komisija pasiūlė pakeisti pirminio pasiūlymo 7 straipsnį³¹, visų pirma atnaujinti aukcione neparduotų apyvartinių taršos leidimų vertinimo mechanizmą, nes valstybės narės pasinaudojo galimybe spręsti savo nuožiūra dėl ATLPS2 tuo atveju, kai taikomas nacionalinis anglies dioksido mokestis (žr. **06** dalį). Ji taip pat pasiūlė pakeisti pirminio pasiūlymo 14 straipsnį po to, kai buvo priimtas PADKM centrinio valdymo modelis (žr. **08** dalį).

²⁷ COM(2023) 333, 2022/0071, 2023 06 20.

²⁸ Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014.

²⁹ Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 2021/770.

³⁰ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnio 1 dalies a punktas.

³¹ COM(2022) 101, 2022/0071, 2022 03 14.

16 Be to, Komisija į pakeistą pasiūlymą įtraukė keletą nuostatų (t. y. 1, 2, 3, 4, 5, 9a, 10, 16a, 16b, 17 ir 20 straipsnius) dėl naujų statistinių nuosavų išteklių, pagrįstų įmonių pelnu, teikimo.

17 Pakeistame 22 straipsnyje atsižvelgiama į tai, kad RNIT 3 taikomas nuo 2024 m. sausio 1 d., išskyrus pakeistame pasiūlyme dėl sprendimo dėl nuosavų išteklių nustatytas išimtis:

- dėl ATLPS 2 pagrįstų nuosavų išteklių – nuo 2028 m. sausio 1 d.;
- dėl PADKM pagrįstų nuosavų išteklių, iš kurių pajamos į ES biudžetą bus gaunamos tik nuo 2028 m., – nuo 2026 m. sausio 1 d.;
- dėl nuosavų išteklių, pagrįstų didžiausių ir pelningiausių tarptautinių įmonių likutiniu pelnu, – „nuo Direktyvos dėl visuotinio susitarimo dėl apmokestinimo teisių persikirstymo įgyvendinimo taikymo pradžios dienos arba nuo daugiašalės konvencijos įsigaliojimo ir taikymo dienos, priklausomai nuo to, kuri data yra vėlesnė“.

Bendrosios pastabos

18 Atkreipiame dėmesį į Komisijos pakoreguotą naujos kartos nuosavų išteklių rinkinį, kuriuo pakeičiami du anksčiau pasiūlyti pajamų šaltiniai (pagrįsti ATLPS ir PADKM) ir įtraukiami nauji statistiniai nuosavi ištekliai, pagrįsti įmonių pelnu. Atsižvelgdami į visus siūlomus pakeitimus, nuosavų išteklių skaičiaus padidinimą ir kai kuriais atvejais skirtingų jų teikimo taisyklių nustatymą, pakartojame savo ankstesnėse nuomonėse dėl ES finansavimo sistemos sudėtingumo pateiktą vertinimą³².

19 Remiantis 2021 m. Komisijos vertinimu, NGEU negrąžintinos finansinės paramos pagrindinei sumai kompensuoti reikės vidutiniškai 15 milijardų eurų biudžeto išteklių per metus, jei lėšos bus grąžinamos 2028–2056 m. Taip pat yra galimybė pradėti išankstinį grąžinimą iki 2028 m.³³ Komisija nepaskelbė dėl NGEU mokėtinų palūkanų sumų įverčio. Be to, SKF finansavimas 2028–2032 m. laikotarpiu papildomai sudarytų vidutiniškai 10 milijardų eurų.

20 Iš turimos informacijos negalime įvertinti, ar numatomų metinių pajamų, gautų iš pakoreguoto naujos kartos nuosavų išteklių rinkinio, kaip numatyta, pakaks tiek NGEU, tiek Socialinio klimato fondo finansiniams poreikiams patenkinti.

21 Atkreipiame dėmesį į Komisijos s pakeistą pasiūlymą pakoreguoti RNIT 3 tvarką. Juo atsižvelgiama į pakeistą pasiūlymą dėl sprendimo dėl nuosavų išteklių ir įgyvendinimo priemonės, kurias Komisija nustatė pakoreguotame naujos kartos nuosavų išteklių rinkinyje, kad atsižvelgtų į neseniai priimtus sektorių teisės aktus (žr. 05 dalį). Savo bendras ir konkrečias pastabas pateikiame^{23–29} dalyse.

22 Be to, pakartojame savo Nuomonės 03/2022 išvadas³⁴, kurios taip pat yra aktualios pakeistam pasiūlymui. Komisija toliau darė pažangą nustatydamą naujus nuosavus išteklius. Tačiau ji turėtų pateikti pasiūlymą dėl visų nuosavų išteklių teikimo taisyklių (RNIT 1, RNIT 2 ir RNIT 3) konsolidavimo viename teisėkūros procedūra priimame akte.

³² Žr. mūsų Nuomonės 03/2022 19 dalį, mūsų Nuomonės 02/2012 6 dalį ir mūsų Nuomonės 02/2006 16 dalį.

³³ Žr. Sprendimo dėl nuosavų išteklių 2020/2053 5 straipsnio 2 dalį.

³⁴ Žr. mūsų Nuomonės 03/2022 40, 41 ir 44 dalis.

Konkrečios pastabos

ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema pagrįstų nuosavų išteklių teikimas

23 Kalbant apie ATLPS pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimą, pakeisto pasiūlymo 7 straipsnio 2 dalyje numatytas techninis koregavimas, siekiant apibrėžti vidutinės metinės kainos, kuri turi būti naudojama apskaičiuojant pajamas iš konkrečiai ATLPS 1 taikomų išimčių, aprėptį, darant nuorodą į konkrečių ATLPS 1 sektorių, t. y. stacionarių įrenginių, jūrų ir aviacijos³⁵, kurie įtraukti į pakeistą pasiūlymą dėl Sprendimo dėl nuosavų išteklių, leidimų pardavimą aukcione. Naujoje pakeisto pasiūlymo 7 straipsnio 2a dalyje nustatytos nuosavų išteklių bazės apskaičiavimo taisyklės, pagal kurias valstybės narės pasinaudojo galimybe taikyti nacionalinį anglies dioksido mokestį, kuriuo atšaukiami apyvartiniai taršos leidimai, kurie aukcione neparduodami už atitinkamus ATLPS2 išmetamus teršalus³⁶. Be *priede* pateiktų siūlomų koregavimų, manome, kad šie siūlomi pakeitimai yra pagrįsti, nes jais užtikrinama, kad atskirų valstybių narių galimybė savo nuožiūra panaikinti ATLPS2 apyvartinius taršos leidimus nedarytų poveikio vienodam požiūriui apskaičiuojant nacionalinius įnašus į ES biudžetą.

Nuosavų išteklių, pagrįstų pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmu, teikimas

24 Kalbant apie PADKM pagrįstus nuosavus išteklius, pakeisto pasiūlymo 14 straipsnio 1 dalyje išbraukiama nuoroda į Komisijos „tikrinimus (vietoje)“ ir jie pakeičiami žodžiais „kontrolės ir priežiūros priemonės“. Nors pripažįstama, kad PADKM valdymas užtikrina didesnę užduočių centralizavimą ES lygmeniu³⁷, Komisijos priežiūros funkcijos apima rizika grindžiamą įgaliotųjų PADKM deklaratų PADKM registre užregistruotų duomenų ir sandorių kontrolę, PADKM deklaracijų priežiūrą ir informacijos apie nustatytus pažeidimus siuntimą valstybėms narėms.

25 Sektorių teisės aktais³⁸ nacionalinės institucijos įpareigojamos atlikti tolesnius tyrimus siekiant ištaisyti nustatytus pažeidimus. Tačiau, kaip ir kitų siūlomų ir esamų

³⁵ Direktyvos 2003/87/EB 3d ir 10 straipsniai.

³⁶ Direktyvos 2003/87/EB 30e straipsnio 3 dalis.

³⁷ Žr. Reglamento (ES) 2023/956 14, 15, 19, 20 ir 27 straipsnius.

³⁸ Reglamento (ES) 2023/956 15 straipsnis.

nuosavų išteklių atveju³⁹, manome, kad Komisija taip pat turėtų turėti įgaliojimus atlikti patikrinimus (įskaitant patikrinimus vietoje nacionalinėse institucijose), kurie papildytų nacionalines kontrolės priemones ir kurių reikia siekiant užtikrinti, kad nuosavi ištekliai būtų tinkamai apskaičiuoti ir surinkti. Siūlome patikslinti šią pakeisto pasiūlymo nuostatą (žr. [priedą](#)).

Įmonių pelnu pagrįstų statistinių nuosavų išteklių teikimas

26 Pakeisto pasiūlymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai dėl patvirtinamųjų dokumentų, susijusių su statistinių duomenų rinkimu ir įmonės pelnu pagrįstų statistinių nuosavų išteklių teikimu, saugojimo. 5 straipsnio 5a dalyje nustatytos įnašų įtraukimo į sąskaitas ir BLP duomenų teikimo taisyklės. 9a straipsnyje nustatyta statistinių nuosavų išteklių apskaičiavimo tvarka. 16a ir 16b straipsniuose atitinkamai nustatytos šio pajamų šaltinio teikimo ir pusiausvyros nustatymo bei koregavimo procedūros.

27 Pažymime, kad siūlomos nuostatos dėl statistinių nuosavų išteklių iš esmės yra suderintos su BNP pagrįstų įnašų teikimo tvarka⁴⁰. Kadangi BLP yra nacionalinių sąskaitų komponentas, kaip ir BNP, palankiai vertiname šį suderinimą.

28 Savo Nuomonėje 03/2022⁴¹ pateikėme lyginamąją Komisijos ir valstybių narių ginčų, susijusių su siūlomų ir esamų nuosavų išteklių apskaičiavimu, sprendimui taikomų peržiūros procedūrų analizę. Ši analizė parodė ne tik tai, kad taikomos skirtingos procedūros, bet ir tai, kad BNP ir ATLPS pagrįstiems nuosaviems ištekliams nenumatyta jokia peržiūros procedūra. Pažymime, kad pakeisto pasiūlymo 19 straipsnyje nenustatyta jokių pakeitimų, kuriais būtų numatyta naujų statistinių nuosavų išteklių peržiūros procedūra.

³⁹ [Reglamento \(ES, Euratomas\) 2021/768](#), kuriuo nustatomos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės, 2 straipsnio 1 dalis ir pakeisto pasiūlymo dėl [įgyvendinimo priemonių](#) 1 straipsnio 1 dalies b punkto 6a ir 6d papunkčiai.

⁴⁰ [Reglamento Nr. 609/2014](#) 3, 4 ir 5 straipsniai, 6 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys, 10a straipsnio 4 dalis, 10b straipsnio 4, 5 ir 6 dalys, 12 straipsnio 1, 3, 4, 5 ir 6 dalys, 14 ir 15 straipsniai.

⁴¹ Mūsų [Nuomonės 03/2022](#) 35 dalis ir 2 lentelė.

Siūlomi pakeisto pasiūlymo pakeitimai

29 *Priede* pateikėme siūlomus pakeisto pasiūlymo pakeitimus ir pastabas dėl jo.

Baigiamosios pastabos

30 Atkreipiame dėmesį į Komisijos pakoreguotą naujos kartos nuosavų išteklių rinkinį, kuriuo keičiami anksčiau pasiūlyti pajamų šaltiniai, pagrįsti ATLPS ir PADKM, ir įtraukiamas naujas šaltinis, susijęs su statistiniais duomenimis dėl įmonių pelno. Dėl to ES finansavimo sistema tampa dar sudėtingesnė (žr. **18** dalį).

31 Kadangi Komisija neturi oficialių NGEU grąžintinų palūkanų sumų įverčių, iš turimos informacijos negalime įvertinti, ar numatomų metinių pajamų, gautų iš pakoreguoto naujos kartos nuosavų išteklių rinkinio, kaip numatyta, pakaks padengti sumoms, kurių NGEU lėšoms grąžinti ir SKF finansuoti (žr. **19** ir **20** dalis).

32 Palankiai vertiname siūlomus pakeitimus, kurie dera su pakeistu pasiūlymu dėl sprendimo dėl nuosavų išteklių ir įgyvendinimo priemonėmis, grindžiamomis neseniai priimtais sektorių teisės aktais (žr. **21** dalį). Tačiau manome, kad Komisija turėtų išlaikyti tikrinimo įgaliojimus PADKM pagrįstų nuosavų išteklių valdymo srityje (žr. **24** ir **25** dalis). Taip pat pažymime, kad nenustatyta jokia peržiūros procedūra Komisijos ir valstybių narių ginčams dėl naujų statistinių nuosavų išteklių, pagrįstų įmonių pelnu, apskaičiavimo spręsti (žr. **28** dalį).

33 Nors Komisija padarė tolesnę pažangą nustatydamą naujus nuosavus išteklius, ir toliau raginame ją nedelsiant pateikti pasiūlymą dėl visų nuosavų išteklių teikimo priemonių konsolidavimo viename teisėkūros procedūra priimamame akte (žr. **22** dalį).

Šią nuomonę 2023 m. spalio 3 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje priėmė Audito Rūmų nario Jano Gregoro vadovaujama V kolegija.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas
Tony Murphy

Priedas

Mūsų siūlomi pakeisto pasiūlymo pakeitimai ir pastabos

Pasiūlymo tekstas	Siūlomas pakeitimas	Pastabos
7 straipsnio 2 dalis „Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies e punkto 2 papunktyje nurodytas sumas Komisija apskaičiuoja taikydama to sprendimo 2 straipsnio 1 dalies e punkto 1 papunktyje nurodytą tarifą (...)“.	„Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies e punkto 2 papunktyje nurodytas sumas Komisija apskaičiuoja taikydama to sprendimo 2 straipsnio 1 dalies e punkto 1 papunktyje nurodytą tarifą (...)“.	Pakeisto pasiūlymo tekste pateikta neteisinga nuoroda į atitinkamą straipsnį. Tarifas yra apibrėžtas pakeisto Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies e punkte: „(...) e) vienodo 30 % tarifo taikymas: (...)“
7 straipsnio 2a dalis „Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies e punkto 3 papunktyje nurodytas sumas Komisija apskaičiuoja taikydama to sprendimo 2 straipsnio 1 dalies e punkto 1 papunktyje nurodytą tarifą (...)“.	„Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies e punkto 2 papunktyje nurodytas sumas Komisija apskaičiuoja taikydama to sprendimo 2 straipsnio 1 dalies e punkto 1 papunktyje nurodytą tarifą (...)“.	Pakeisto pasiūlymo tekste pateikta neteisinga nuoroda į atitinkamą straipsnį. Tarifas yra apibrėžtas pakeisto Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies e punkte: „(...) e) vienodo 30 % tarifo taikymas: (...)“
7 straipsnio 2a dalis „(...) platformoje, pasirinktoje pagal to reglamento 26 straipsnį.“	„(...) platformoje, pasirinktoje pagal to Reglamento (ES) Nr. 1031/2010 26 straipsnį. “	Siekiant užtikrinti aiškumą, nuoroda į kitą reglamentą turėtų apimti jo numerį.
9a straipsnio 1 dalis „Pateiktini įmonių pelnu pagrįsti statistiniai nuosavi ištekliai apskaičiuojami Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies h punkte nurodytą vienodą pareikalavimo tarifą taikant ne finansų bendrovių (S.11) ir finansų bendrovių (S.12) sektorių bendrojo likutinio pertekliaus sumai, kaip apibrėžta Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies h punkte.“	„Pateiktini įmonių pelnu pagrįsti statistiniai nuosavi ištekliai apskaičiuojami Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies h punkte nurodytą vienodą pareikalavimo tarifą taikant ne finansų bendrovių (S.11) ir finansų bendrovių (S.12) sektorių bendrojo likutinio pertekliaus sumai, kaip apibrėžta Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies h punkte.“	Nuoroda į pakeisto Sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053 2 straipsnio 1 dalies h punktą pateikiama du kartus. Viena iš nuorodų turėtų būti išbraukta.
9a straipsnio 2 dalis	Įmonių pelnu pagrįstus statistinius nuosavus išteklius Komisija apskaičiuoja	Siekiant užtikrinti aiškumą, nuoroda į kitą reglamentą turėtų apimti jo numerį. [Be to,

<p>„Įmonių pelnu pagrįstus statistinius nuosavus išteklius Komisija apskaičiuoja atsižvelgdama į valstybių narių teikiamą ataskaitą apie duomenų kokybę, nurodytą Tarybos reglamento dėl naujų Europos Sąjungos nuosavų išteklių įgyvendinimo priemonių 2 straipsnio 6d punkte.“</p>	<p>atsižvelgdama į valstybių narių teikiamą ataskaitą apie duomenų kokybę, nurodytą Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2021/768 dėl naujų Europos Sąjungos nuosavų išteklių įgyvendinimo priemonių 2 straipsnio 6d punkte.</p>	<p>nuoroda į įgyvendinimo priemones gali būti nereikalinga, nes ji papildo pakeistame pasiūlyme nustatytus nuosavų išteklių teikimo reikalavimus].</p>
<p>14 straipsnio 1 dalis</p> <p>„Po to, kai buvo pritaikytos kontrolės ir priežiūros priemonės Po patikrinimų, nurodytos Reglamento (ES, Euratomas) 2021/768 2 straipsnio 6b dalyje, ar dėl kokių nors kitų priežasčių atlikus bet kokias ankstesnių finansinių metų ataskaitų pataisas arba korekcijas, reikia atitinkamai koreguoti į Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 9 straipsnio 1 dalyje nurodytą sąskaitą įtrauktas sumas. (...) Atlikusi patikrinimą vietoje Pritaikiusi kontrolės ir priežiūros priemones, Komisija informuoja valstybę narę apie konkretaus koregavimo sumą, kuri turi būti įtraukta į kitą metinę ataskaitą.“</p>	<p>„Po to, kai buvo pritaikytos kontrolės ir priežiūros priemonės Po patikrinimų, nurodytos Reglamento (ES, Euratomas) 2021/768 2 straipsnio 6b dalyje ir, prireikus, atlikus patikrinimą (vietoje), ar dėl kokių nors kitų priežasčių atlikus bet kokias ankstesnių finansinių metų ataskaitų pataisas arba korekcijas, reikia atitinkamai koreguoti į Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 9 straipsnio 1 dalyje nurodytą sąskaitą įtrauktas sumas. (...) Atlikusi patikrinimą vietoje Pritaikiusi kontrolės ir priežiūros priemones, įskaitant patikrinimą (vietoje), Komisija informuoja valstybę narę apie konkretaus koregavimo sumą, kuri turi būti įtraukta į kitą metinę ataskaitą.“</p>	<p>Svarbu, kad Komisija pasinaudotų savo tikrinimo teisėmis ir imtųsi kontrolės priemonių, kad užtikrintų, jog pagrindinė informacija apskaičiuojant nuosavus išteklius valstybėse narėse yra teisinga (žr. 25 dalį). Tai taip pat turėtų būti numatyta pakeistame pasiūlyme dėl įgyvendinimo priemonių.</p>
<p>22 straipsnis</p> <p>„(...) Tačiau 2 straipsnio 3 dalis, 5 straipsnio 5 dalis, 9, 15 ir 16 straipsniai taikomi nuo [Direktyvos dėl visuotinio susitarimo dėl apmokestinimo teisių persikirstymo įgyvendinimo] taikymo pradžios dienos arba nuo daugiašalės konvencijos įsigaliojimo ir taikymo dienos, priklausomai nuo to, kuri data yra vėlesnė. (...)“</p>	<p>„(...) Tačiau 2 straipsnio 3 dalis, 5 straipsnio 5 dalis, 9, 15 ir 16 straipsniai taikomi nuo [Direktyvos dėl visuotinio susitarimo dėl apmokestinimo teisių persikirstymo įgyvendinimo] taikymo pradžios dienos arba nuo daugiašalės konvencijos įsigaliojimo ir taikymo dienos, priklausomai nuo to, kuri data yra vėlesnė. (...)“</p>	<p>Šis tekstas nereikalingas, nes siūlomos nuostatos taikymas priklauso nuo sprendimo dėl nuosavų išteklių pakeitimo įgyvendinimo, kaip nurodyta pakeisto 22 straipsnio pirmame punkte. Pakeistame pasiūlyme dėl sprendimo dėl nuosavų išteklių nustatyta, kada bus taikomi individualūs nuosavi ištekliai.</p>

Santrumpos

ATLPS: apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema

BLP: bendras likutinis perteklius

BNP: bendrosios nacionalinės pajamos

DFP: daugiametė finansinė programa

NGEU: priemonė „NextGenerationEU“

PADKM: pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas

PVM: pridėtinės vertės mokestis

RNIT: Reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo

SKF: Socialinis klimato fondas

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2023 m.

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta Audito Rūmų sprendime Nr. 6-2019 dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal *Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)* licenciją. Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų europa.eu domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.